

België-Belgique
PB/PP
1050 Brussel 5
BC 9700

Maandblad van de Verenigde Protestantse Kerk in België

Kerkmozaïek

Nr. 11 | November 2005 |

27ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

Praten 'over' of elkaar ontmoeten ?

Het 'homofiliegesprek' in de gemeente

Prof. Jaap de Lange

Tien mediatips voor de kersttijd

Mediaconsulent ds. Ruud Foppen

"De eerste protestanten in de Lange Landen. Geloof en heldenmoed"

Boekbespreking ds. Johan Temmerman

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Eefje van der Linden
Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Dick Wursten
Ernst Veen

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement:
10.50 euro
- Groepsabonnement:
8.70 euro (vanaf minimum 5
exemplaren naar éénzelfde
adres)
- Steunabonnement:
12.00 euro

Storten kan op rekeningnummer
068-0715800-64 van de Verenigde
Protestantse Kerk in België,
Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.

De redactie behoudt zich het recht
voor om bepaalde artikels niet te
publiceren, indien nodig in te korten
en/of redactioneel te bewerken. Zij
is niet verantwoordelijk voor de in-
houd van de artikels en slechts ten
dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet
behorend tot de VPKB, die artikelen
uit het maandblad Kerkmozaïek
geheel of gedeeltelijk wensen over te
nemen of te bewerken, dienen dit
schriftelijk aan te vragen op het
redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 16 november 2005.

Uit de redactie geklapt...

Werkelijk een echte mozaïek deze
maand. Opvallend is het inspirerend
en uitdagend denkwerk van Profes-
sor Jaap de Lange. De redactie
vroeg hem te schrijven over de
vraag **hoe binnen de christelijke
gemeente met elkaar te commu-
niceren, aan de hand van de
discussie over homoseksualiteit.**
Hij stelt onder meer dat we in de
gemeente niet *over* elkaar, maar *met*
elkaar spreken. Een onmisbare
handreiking bij de voortgang van
het gesprek.

We herdenken kort in dit nummer
twee protestanten: mevr. R. M.
Pichal en ds. J. de Jonge. Verder een
greep: u maakt - wellicht opnieuw -
kennis met de Evangeliekerk in
Dendermonde, treft u het **nieuws
uit de Synodale raad** aan, schrijft
Professor Tomson zijn derde afleve-
ring over **Jezus en de rabbijnen**,
leest u een boekbespreking over **De
eerste protestanten in Vlaande-
ren**, maakt u kennis met een edu-

catief spel over normen en waar-
den van Op Vrije Voeten en is er
tenslotte informatie over de ko-
mende **Wereldgebedsdag**.

Beslist opmerkelijk is de aankondi-
ging in het Nieuws uit de Faculteit
over de promotie in november van
René Süss over **Luther en de jo-
den**. Daarin stelt de promovendus
dat Luther en Hitler elkaar over de
eeuwen heen de hand reiken in hun
afkeer van joden. Hier zullen we
nog wel meer over horen. Het is
overduidelijk: wilt u meedenken en
praten over alles wat er zich in en
rondom onze protestantse kerk af-
speelt, dan kunt u Kerkmozaïek na-
tuurlijk gewoon niet missen!

Namens de redactie.

Inhoud

blz.

- 02 Uit de redactie geklapt -
Inhoud
- 03 De verwoestende gruwel
Ochtendnieuws
- 04 Praten 'over' of elkaar ont-
moeten? - Het 'homofilie-
gesprek' in de gemeente
- 06 Nieuws uit de synodale raad
- 07 Het W(w)oord krijgen om te
vieren
- 08 OVV - Normen en waarden :
educatief spel
- 09 Tien mediatips voor de
kersttijd

blz.

- 10 Jezus en de Rabbijnen (3)
- 11 Geef ze een toekomst
- 12 Dendermonde stelt zich voor
- 13 Faculteit voor Protestantse
Godgeleerdheid
- 14 Protestantse Solidariteit
Column : Een nieuwe wereld
- 15 Aankondigingen
- 17 Boekbespreking : "De eerste
protestanten in de Lange Lan-
den. Geloof en heldenmoed"
- 20 Advertentie
Protestantse Omroep

De verwoestende gruwel

Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar lezen we in de kerken over “de laatste dingen”. Dit jaar slaan we Mattheüs 24 op, waar we opgeschrikt worden door de felle profetische taal van de Heer. Hij is hier als een ziener temidden van kijkers. Want de mensen kijken, *ver*kijken zich op de wereld. Zij horen van catastrofes en denken: “zou dit het einde zijn?” Want juist in het afgelopen jaar hebben wereldwijd, naar ons besef, de verwoestende rampen zich opgesteld. Het menselijk leed daarbij is onbeschrijflijk.

Toch gaat het in ons Evangeliegedeelte *niet* zozeer over rampspoed, maar juist over het “goede nieuws”. Als *dat* verkondigd wordt als getuigenis “zal het einde komen” (vs. 14). Het is geen dooddoener, mocht u dat denken! Zien wij niet *allen* hoeveel nood er is en hoezeer het menselijk leven bedreigd wordt? De één reageert in wanhoop, de ander steekt de kop in het zand... De gelovige belijdt, aarzelend wellicht, twijfelend misschien, maar niettemin: “*en toch...*” Toch is er hoop, omdat bij alle levensgevaar het leven zelf van God alleen is. En God zag dat het leven goed was, aldus Genesis 1. God ziet dan al hoe het wezen zal als alles over is. In Genesis 1 zegt Hij wat na Openbaring komt. En daarover kan men slechts zingen! *Dan* is het ook Advent geworden: de hunkerende verwachting van de komst; de Grote Toekomst.

En ondertussen?

Ondertussen houden wij ons vast aan de slotwoorden uit het Mattheüsevangelie: “*Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voleinding van deze wereld.*” Die voleinding is voltooiing! En zal het menselijk leven “vol”; vervuld zijn. *Nog* is het niet zover. Nog altijd horen we over verschrikking en verwoesting. Nog steeds wordt de gelovige mens aangevochten: “waar lopen deze dingen op uit?”

Beste Kerkmozaïeklezer, sla dan dat vreemde schriftgedeelte uit Mattheüs op en leer de les van de vijgenboom! Als het blad uitschiet, weet je dat de zomer in aantocht is (24 : 32). Eigenlijk een misplaatste gelijkenis in het verhaal, waarin het bliksemt en dondert, denk u misschien. Luther heeft daarover ooit gezegd: “... en als morgen de wereld vergaat, dan moet je vandaag een appelboompje planten.” God plante de Boom des Levens in de hof, aldus, alweer Genesis. En onze Messias hing aan een kruis, die voor ons tot Levensboom werd. Als u en ik de Bijbel lezen, horen we dat God ons niet aan onszelf zal overlaten. Het einde is voleinding: de Heer komt! Daar hopen we op, dat inspireert ons om staande te blijven, te bidden, te werken, te wachten, te *verwachten*! Een gezegende Advent toegewenst!

mevr. ds. Truus SCHOUTEN

Synodevoorzitter aan het woord

Ochtendnieuws

Mijn vrouw en ik zijn nooit grote krantenlezers geweest. Ook radio en televisie hebben in ons gezin steeds een bescheiden plaats gehad. Radio, televisie en kranten spreken namelijk over wat er in de wereld gebeurt. En omdat ze niet alles kunnen zeggen of schrijven, concentreren ze zich vooral op het slechte nieuws: rampen, oorlogen, geweld, politieke onrust. De ochtendradio vertelt mij bij het wakker worden niet, dat er vandaag weer miljoenen mensen zijn, die elkaar liefhebben en weer nieuwe moed hebben omdat iemand van hen houdt. De ochtendradio vertelt mij ook niet dat er zelfs in verdriet en leed, miljoenen mensen ontwaken met een hart vol hoop. En de ochtendradio vertelt mij ook niet dat u en ik misschien, in alles wat vandaag te gebeuren staat, hier en daar een beetje vertroosting en levensvreugde kunnen schenken... wat men met een mooie uitdrukking “een sprankje van hoop” heeft genoemd. Men moet ’s ochtends - om de dag door te komen - niet alleen de ochtendradio aanzetten. Niet alleen “het nieuws” beluisteren. Men moet ook de wereld ingaan met de verwachting een sprankje hoop en vertroosting uit te kunnen zaaien. Misschien is dat het échte nieuws dat op een dag ooit ochtendnieuws zal worden...

Dr. Guy LLAGRE

Praten 'over' of elkaar ontmoeten?

Het 'homofiliegesprek' in de gemeente

Bij gesprekken over ingewikkelde thema's in de christelijke gemeente zie je dat zich daar in de loop der eeuwen steeds eenzelfde valkuil voordoet, die het gesprek en ook de uitkomst ervan diepgaand beïnvloeden. Ik spreek over valkuil, omdat het er steeds in resulteerde, dat de christelijke gemeente uiteindelijk bakzeil moest halen, met alle schade en schande van dien zowel voor mensen die het betreft, als voor de kerk.

Uit de geschiedenis van de christelijke gemeente kennen we dat van de debatten over de plaats van slaven en zwarten in de gemeente, of zo men wil over slavernij en racisme, waarbij de christenen uit de West-Europese en Noord-Amerikaanse dominante cultuur steeds de blanke (man) als uitgangspunt namen voor de discussie. Maar we kennen het evenzeer uit de gesprekken over de plaats van vrouwen in samenleving en kerk, of zo men wil, over seksisme, waarbij de dominante cultuur van de blanke man als uitgangspunt voor het eigen gelijk genomen werd, ook in de kerk. Eerlijk gezegd ben ik er niet gerust op, dat we in de gesprekken over de plaats van lesbische en homofiele gemeenteleden, niet weer in dezelfde valkuil terecht kunnen komen door in dit geval de dominante heteroseksuele man/vrouw als uitgangspunt te nemen voor het gesprek.

Het kader van het gesprek

Daarmee zijn we op één van de meest cruciale aandachtspunten gestoten als het gaat om het gesprek in de gemeente over homofilie: vanuit welke invalshoek zetten we het gesprek in? Volgen we de dominante cultuur, of volgen we de vraag wat het betekent dat we dit gesprek voeren *in het kader van de christelijke gemeente?*

Gevraagd een bijdrage te schrijven met het oog op het gesprek in de gemeente, stond voor mij vast, dat de vraag naar *het kader*, waarbinnen wij deze discussie voeren en de vraag naar *het doel* dat wij daarmee hebben, centraal staat. Alle programmatische ideeën vloeien daaruit voort. In de gemeente hebben we immers een eigen insteek, die we niet anders dan tot onze eigen schade kunnen negeren. Heel beknopt geef ik enkele overwegingen door.

De christelijke gemeente

Wie ook maar enigszins vertrouwd is met de evangelieverhalen over het optreden van Jezus, zijn ontmoetingen en discussies, weet dat hij steeds gericht was op mensen. Zelfs als een gesprek over een *thema* gaat, dan nog wordt het door hem veelal omgevormd tot een gesprek van en met *mensen*. Er zijn bijbelverhalen te over om dat te illustreren. Het bijzondere daarbij is dat de ander in zijn/haar anderszijn niet genegeerd, maar erkend en aangesproken wordt. Hier lijkt een eerste aandachtspunt te liggen voor de geloofsgemeenschap, die zich naar hem laat noemen. Waar moet het ten diepste over gaan in de christelijke gemeente, over het thema 'homofilie'? Of gaat het in de gemeente om mensen, die homofiel zijn? En als het over mensen gaat, zijn zij dan object of subject van het ge-

sprek?

Deze vragen klemmen te meer, als we bedenken, dat in de christelijke gemeente geen onderscheid gemaakt kan worden op basis waarvan de één zichzelf meer en de ander minder kan achten. God, de Vader kent geen rangorde tussen zijn mensenkinderen. In de christelijke gemeente wordt geleefd vanuit het diepe besef, dat allen zonder onderscheid leven van Gods barmhartigheid. Dat betekent ook, dat er voor het aangezicht van de Here God niet gesproken kan worden van ongelijkwaardigheid, maar van gelijkwaardigheid.

Voor mij betekent dit allereerst dat de gemeente erop attent is, dat zij niet vrijblijvend over het thema homofilie kan spreken. In de gemeente gaat het altijd allereerst over mensen, in dit geval homofiele mensen. In de tweede plaats betekent het dat er niet zo maar *over* mensen gesproken kan worden, als onderwerp van gesprek. Waar we (zondag aan zondag) als gelovige mensen belijden gelijkwaardig voor God te staan, kan het niet anders dan dat in de gemeente mensen het gesprek zoeken *met* elkaar, dus ook met homofiele medegelovigen. Of, waar dat niet mogelijk is, zal het gesprek mee ook vanuit hun perspectief worden georganiseerd.

Tegen die achtergrond kan het nooit de bedoeling zijn om over de rug van de ander en met de rug naar hem of haar toe een theologische discussie te voeren.

De bedoeling van het gesprek

Wie zo het kader van de christelijke gemeente als uitgangspunt voor het gesprek serieus neemt, begrijpt dat het gesprek nooit allereerst gericht kan zijn op oordelen, laat staan op veroordelen. Al zijn we daar in de regel vanuit onszelf wel sterk in, in de gemeente mag allereerst gevraagd worden dat we elkaar benaderen in het verlengde van Gods barmhartigheid. Daarom geldt als uitgangspunt het woord van Paulus: "Aanvaard elkander, zoals ook Christus u aanvaard heeft."

(Rom15: 7) Een zin overigens, die in een zeer leerzaam bijbelgedeelte staat als het gaat om de worsteling om bij onderlinge verschillen toch samen gemeente te zijn en elkaar niet los te laten.

Vanuit dat gegeven is de eerste vraag in de christelijke gemeente, hoe we *met elkaar* gemeente kunnen zijn, elkaar om Christus' wil zullen kunnen vasthouden. Als we elkaar die veiligheid kunnen bieden en attent zijn op de kwetsbare positie van de gesprekspartners dan kan er misschien ook zoiets als een gesprek komen, waarin het allereerst zal gaan om elkaar te leren begrijpen als medegelovigen elk in de eigen identiteit. Voor heterofiele gemeenteleden betekent het allereerst dat ze zich zullen willen verdiepen in de kwetsbare positie van homofiele en lesbische gemeenteleden en dat ze met integere openheid in de ontmoeting ook willen uitwisselen. Niet alleen hoe zijzelf in het geloof staan, maar ook hoe hun medegelovigen de bijbel lezen, God verstaan en het geloof beleven; welke vragen zij aan de gemeente zouden willen stellen. In een ontmoeting elkaar zoeken om elkaar te leren verstaan en zien als mensen, levend voor Gods aangezicht.

En de bijbel dan?

Zeker kan dan, in die setting de bijbel open komen ook bij passages en

teksten over homoseksualiteit. Ook dat vraagt van heterofiele mensen openheid en 'tussen de regels door' willen lezen, zoals dat wel vaker moet om de bijbel werkelijk te verstaan. In ieder geval zal duidelijk moeten worden in een gezamenlijke bijbelstudie, dat bijbelteksten niet selectief gebruikt kunnen worden. We kunnen dus niet zomaar omdat dat beter in ons denken past, de ene tekst wel binnen de cultuurhistorische context laten en de andere soms zonder meer daaruit losmaken en veralgemeniseren. Hoe makkelijk kunnen we dan voor gedachten die we toch al hebben een bevestiging vinden in de bijbel. Maar of we daarmee de bijbel recht doen en ook de ander?

De vraag die hierachter ligt en die aan bod moet komen, is de vraag hoe we de bijbel lezen. Binnen die vraagstelling kunnen dan ook de betreffende bijbelgedeelten aan bod komen. (Hieronder verwijst ik onder andere daarom naar het boekje van Loonstra).

Te veel gevraagd?

Het is duidelijk, wie niet alleen maar wil praten 'over', maar bereid is de weg te gaan van ontmoeten, krijgt het niet gemakkelijk. Dat geldt allereerst voor homofiele mensen, al kijken zij daar niet van op. Zij hebben, zonder uitzondering, in dat opzicht al veel meegemaakt in het leven. De vraag is veeleer of heterofiele mensen bereid zijn, misschien wel in worsteling met hun opvoeding en cultuur, de ander tegemoet te treden in oprechte openheid. Niet omdat dat mode is, al zou dat geen slechte mode zijn, maar omdat dat gegeven is met de vraag hoe je met elkaar gestalte geeft aan de christelijke gemeente. Het gesprek in de gemeente over homofilie slaat dus evenzeer terug op de gemeente zelf. Waar dat niet gebeurt, waar dat zelfs buiten de deur gehouden wordt, daar is geen ontmoeting, geen gesprek geweest. Dat zou jammer, om niet te

zeggen 'zonde' zijn, want dat is nu precies wat de gemeente kan toevoegen aan een cultuur, waarin mensen elkaar op voorhand uitsluiten en negeren. Daar kan zij het verschil maken.

Tot slot: een paar tips

De ruimte voor het artikel is beperkt. Daarom tot slot, naast het rapport dat al in de synode diende, een paar verwijzingen naar lectuur, die uitdrukkelijk bedoeld is om behulpzaam te zijn bij het gesprek in de gemeente:

- Marianne Terlouw-Beeke en Adri Terlouw, *Bij ons thuis zijn ze allemaal getrouwd. Handreiking voor gesprekken in gemeente of parochie over homoseksualiteit*, Den Haag, Boeken-centrum, 1988. Het betreft een kleine brochure (44 blz.) met uitgewerkte suggesties voor gesprekskring, catechese en gemeenteavond.
- *Homoseksualiteit en ambt*, Leusden, Gereformeerde Kerken in Nederland, 2^e dr.1997. Brochure (40 blz.) Een brochure met lezingen en gespreksvragen over het thema 'homoseksualiteit en ambt'.
- Dr. Bert Loonstra, *Hij heeft een vriend'. Homorelaties in de christelijke gemeente*, Zoetermeer, Boekencentrum, 2005. Een nieuwer boekje (95 blz.), geschreven vanuit een orthodox-protestantse invalshoek, dat veel inhoudelijke overwegingen biedt voor het gesprek in de gemeente en voor kerkelijk beleid.

De eerste twee uitgaven zijn van al wat oudere datum, maar - zeker de eerste - biedt heel praktisch materiaal met suggesties voor de opzet van een kring, dat qua intentie aansluit bij de overwegingen hierboven. Wellicht kan de afdeling Brochureverkoop van de Prot. Kerk in Nederland het al dan niet in kopie nog leveren.

Jaap DE LANGE

Graag uw aandacht voor...

Terugblik

Op de agenda van de voorzitter stond opnieuw een aantal bezoeken aan de gemeenten : Courcelles in kader van een concert; Eupen n.a.v. de ingebruikneming van het nieuwe orgel; Malmedy voor verzorgen van de kerkdienst en een gesprek met de plaatselijke kerkenraad.

Leden van de synodale raad hadden een gesprek met de Nederlandse vleugel van Protestanet, de website van de VPKB; het begeleidingscomité van het VPKB-Volwassenenvormingswerk; het begeleidingscomité van de SPEP. Uiteraard kwamen deze maand de centrale raad van de ARPEE en de synodale raad bijeen.

Medio oktober was het de beurt aan de België-Nederland-commissie voor een dagje "brainstormen" in Brussel met een aantal collegae en drie dagen later was de voorzitter in Luik voor een gesprek met (een deel van) het districtsbestuur.

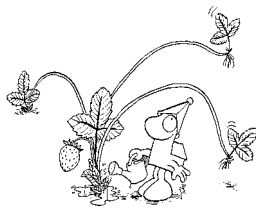
Op de predikantenkring in Gent kon alvast een eerste informatie-ronde over het nieuwe plan voor meer getuigend kerk-zijn worden gehouden. De synodale raad hoopt een definitieve versie in de komende maanden aan de gemeenten te kunnen toezenden. Ook de uitwerking hiervan nam uiteraard de nodige tijd in beslag.

Van 24 september tot 3 oktober woonde de voorzitter de synode van de *Verenigende Gereformeerde Kerk in Zuidelijk Afrika* bij (URCSA). Een verslag zal bij de volgende synodestukken worden gevoegd. De ontvangende kerk stelde zeer op prijs dat de VPKB vertegenwoordigd was. Voor de voorzitter was het een gelegenheid om ook deze partner-

kerk beter te leren kennen.

Spijtig genoeg moest ook afscheid worden genomen. De voorzitter vertegenwoordigde de synodale raad bij de uitvaartdiensten van mevr. Magalie Buscarlet en van mevr. Rose-Marie Pichal.

Ondertussen werd de Franstalige vice-voorzitter van de synodale raad, dhr. Eric Delbeuve, in het ziekenhuis opgenomen. Hij diende een ernstige heekkundige ingreep aan het hart te ondergaan, maar is ondertussen al goed hersteld. Het was nauwelijks te merken dat hij enkele weken afwezig was, want hij miste niet één vergadering van de synodale raad!

Beroepbaar verklaard

In zijn vergadering van 8 oktober 2005 gaf de synodale raad groen licht voor de beroepbaarstelling van dhr. Bernard Démoncourt. Dhr. Démoncourt werkt al sinds enige jaren als vicaris in Jemappes, nadat hij als "late roeping" aan de Brusselse Faculteit zijn studies voltooide. We wensen hem en zijn gezin Gods zegen toe over de tijd die voor ons ligt.

Bronpersonen

De districtsbesturen Oost- en West-Vlaanderen en Antwerpen-Brabant-Limburg zoeken nog steeds bronpersonen voor de werkgroepen in de diverse coördinaties. Hebt u inte-

resse, leg dan contact met ds. C. de Beun (j.debeun@vpkb.be) voor Oost en West-Vlaanderen en met dr. Jan Vanhees (jan.vanhees@edpnet.be) voor het district ABL.

Synodevergadering 2005

Ten overvloede wijzen wij erop dat de synodevergadering 2005 zal plaatsvinden in de protestantse kerk te Brussel SOW, Nieuwe Graanmarkt 8 – 1000 Brussel op 26 november 2005 vanaf 9.00u.

Verkiezingen

Ds. Michel DEBOCK nam om persoonlijke en om gezondheidsredenen ontslag uit de synodale raad. Om te vermijden dat er voor het district Oost-Henegouwen – Namen - Luxemburg te lang een lege stoel is in de synodale raad, is ds. Jean-Paul LECOMTE bereid om vanaf nu al in de synodale raad zeten. Hij werd reeds door de districtsvergadering verkozen. Aan de synodevergadering zal gevraagd worden deze verkiezing te bekrachtigen, zodat hij het mandaat van Michel Debock kan afmaken tot einde 2008.

Ds. Jean-Marie DEMARQUE nam het beroep aan van een gemeente in een ander district, met als gevolg dat hij in de synodale raad namens het district West-Henegouwen moet vervangen worden. Na verkiezing door de synodevergadering, wil Bernard DERNONCOURT het mandaat van J.M.Demarque tot einde 2006 afmaken. Als plaatsvervanger van B. Démoncourt in de synodale raad wordt ds. Vincent BIANCHI voorgesteld.

Ds. Cor DE BEUN maakt het mandaat van Margreet de Kruif af tot einde 2006. Als plaatsvervanger voor C. de Beun stelt het district Oost- en West-Vlaanderen Louise HANAPPE -VAN 'T HOOFT voor.

Synodedocumenten

De synodedocumenten werden afgewerkt en voor de eerste keer in brochurevorm uitgegeven. Hoewel ze elektronisch 21 september naar alle districtsbesturen en voorgangers werden verstuurd, duurde het nog even vooraleer de papieren versie aan alle afgevaardigden en gemeenten kon worden overhandigd. De documenten zijn thans in gedrukte (A5) vorm in twee talen verzonden. Voor het eerst lopen beide versies ook volledig parallel, waardoor tijdens de debatten in de synodevergadering naar de bewuste bladzijde zal kunnen worden verwezen.

Algemene Kerkvergadering 2006

We vestigen nog eens de aandacht op de komende Algemene Kerkvergadering 2006, georganiseerd door het district Luik. Die zal plaatsvinden op donderdag 25 mei. Het moderamen van de synodale raad ontving een delegatie van de voorbereidingsgroep en besprak uitvoerig het verloop van de dag. Noteer de datum en let vooral op de artikels in Kerkmozaïek. Die geven u de nodige informatie.

Het W(w)oord krijgen om te vieren

3 december 2005 - 10u-16u.

VPKB kerk te Wevelgem

Nu de nieuwe bijbelvertaling ongeveer een jaar in gebruik is, kan er een eerste verkenning komen over het gebruik van deze vertaling in de liturgie. Het gaat dan niet alleen om het gebruik bij de schriftlezingen maar ook bij de voorbereiding op de preek, het zingen van liederen, votum en heenzending en ook het Onze Vader. Is deze vertaling intussen al volledig ingeburgerd of juist niet. Heeft de NBV de weg geopend om ook eens met andere moderne vertalingen te werken en welke vertalingen worden zoal gebruikt.

Ds. Saskia Ketelaar geeft een inleiding op het thema. Ze geeft daarbij niet alleen uitleg over vertaalprincipes maar ook geeft ze aan wat dat betekent voor de praktijk in de liturgie.

Ds. Saskia Ketelaar, publiceerde o.a. in de Amsterdamse Cahiers, Interpretatie en Fier over het snijpunt tussen de feministische en bijbelse theologie. Twee invalshoeken waardoor het vertalen van de bijbel elke dag actueel blijft.

Naast de inleiding zullen er reflecties zijn vanuit de praktijk. Ds. Douwes, ds. Marie-Claire Vandooren en ds. Henk van Andel zullen deze verzorgen. Zij zullen vertellen over hun ervaringen met de verschillende bijbelvertalingen en de NBV in het bijzonder. Dit alles zal ons op weg zetten om ook zelf in werkgroepen aan de slag te gaan voor een viering. Met een vesper sluiten we de dag af.

De dag is bedoeld voor liturgisch geïnteresseerden: gemeenteleden, kerkenraadsleden, predikanten.

Het programma ziet er ongeveer als volgt uit.

9u30	Ontvangst
10u.	Welkom
10u15	Inleiding door ds. S. Ketelaar
11u30	Gelegenheid tot het stellen van vragen
12u.	Pauze
13u	Reflecties
13u30	Forumgesprek
14u	Werkgroepen: 4 ^{de} adventszondag
15u	Vesper
16u	Einde

Een zelfde dag wordt voorzien in het district ABL in de 40-dagen tijd.

Normen en waarden : educatief spel

Gedragsregels

Waarden en normen spelen een rol in het leven van een ieder, van jonges af aan. Je beseft het misschien niet, maar alles wat je doet, wordt beïnvloed door de waarden die je hebt. Maar wat zijn nu precies “waarden” en “normen”? Wel, waarden zijn doelen die mensen belangrijk vinden om na te streven in hun eigen leven en in de samenleving als geheel. Het zijn opvattingen over hoe je je al dan niet hoort te gedragen. Normen zijn dus gedragsregels die af te leiden zijn van deze waarden. Je kan het zien als richtlijnen die zeggen wat een bepaalde samenleving als goed en juist beschouwt. Wanneer eerlijkheid een belangrijke waarde is, zegt de norm dat je niet mag stelen.

Wanneer je antwoordt op de vraag hoe jij wil leven, kan je zonder problemen 10 voorbeelden geven. Het antwoord dat je geeft zal sterk gelijken op dat van je vrienden of van je ouders. Waarden zijn immers cultuurgebonden, ze zijn typisch voor de leden van een bepaalde samenleving, groep, organisatie... Zo is prestatiegerichtheid een waarde die een belangrijke rol speelt in West-Europese samenlevingen. Maar dat is niet zo in alle culturen. Wie al eens op reis is geweest naar meer zuidelijke oorden, heeft misschien gemerkt dat het daar allemaal wat rustiger aan toe gaat. Waarden zijn ook tijdsgebonden. In tijden van

oorlog is het heel belangrijk dat je zuinig bent. Momenteel heb ik de indruk dat we in een materialistische samenleving wonen waar “veel bezit hebben” een belangrijke waarde is.

Cultuurgebonden

Waarden zijn dus cultuur- en tijdsgebonden. Maar hoe komt het dat alle leden van een cultuur ongeveer dezelfde waarden hebben? Hierbij spelen de media een belangrijke rol. Ook je vrienden, leerkrachten, idolen,... bepalen mee wat voor jou belangrijk is. En dan zijn er nog de politici die wetten voorschrijven om trent wat al dan niet kan of moet. Een grote invloed gaat ook uit van de godsdienst. Protestanten hebben christelijke waarden in zich. Liefde, respect, eerlijkheid,... zijn waarden die we vanuit de Bijbel hebben meegerekregen. Heel belangrijk is ook de opvoeding. Ouders doen hun best om hun kinderen de waarden mee te geven die zij belangrijk vinden. Zo merk je vaak dat kinderen op dezelfde politieke partij stemmen als hun ouders. Maar opvoeding vindt ook plaats buiten het gezin: bij familieleden, in de school, tijdens de catechese, in de jeugdbeweging... Dit alles maakt dat er naast de cultuurgebonden waarden, ook persoonlijke waarden zijn. Zo is liefde voor elke christen een belangrijke waarde. Voor de ene christen is de liefde voor Jezus het belangrijkste, voor een andere christen is het veler naastenliefde die primeert.

We gaan er dus van uit dat mensen van eenzelfde cultuur ongeveer dezelfde waarden hebben. Wij leven echter in een multiculturele samenleving. De naam zegt het zelf: meerdere culturen in één land. Nu we weten dat waarden voor een deel

afkomstig zijn uit cultuur, kunnen we concluderen dat we in een multi-waarden-samenleving leven. Eén samenleving met verschillende culturen met verschillende individuen met verschillende waarden. Dit zorgt af en toe voor problemen. Toch ben ik ervan overtuigd dat het samenleven met andere culturen een grote meerwaarde heeft. Denk maar aan het lekkere eten, de vele kleuren op straat, de knappe dansen... Dit samenleven is echter niet altijd even simpel. Volgens mij is het mogelijk wanneer er aan één voorwaarde is voldaan: respect voor elk individu! Wanneer we openstaan voor andere culturen, kunnen we de charmes van deze cultuur leren kennen. Als we nu de waarden en normen van de andere culturen zouden kennen, kunnen we deze leren waarderen.

Bordspel

Wij van OVW willen jongeren hierbij helpen. Sinds enkele weken ligt bij ons het spel: “waarden en normen in de verschillende godsdiensten”. Op basis van een bordspel met vragen, opdrachten en stellingen willen we de jongeren vertrouwd maken met waarden, normen, gebruiken,... van andere, maar ook van onze eigen godsdienst. We willen nog een stapje verder gaan en de jongeren ook even laten nadenken over hun eigen waarden. Van een wijze levensles gesproken...

Wie interesse heeft om dit spel te spelen, kan contact opnemen met Liese via het telefoonnummer 03/226.91.95 of via email: ovv@jeugdnet.be.

Tien mediatips voor de kersttijd

Vorig jaar werd ik vanuit enkele gemeenten benaderd met het oog op het breder bekend maken van bijzondere kerstactiviteiten in de plaatselijke situatie. De onderstaande tips werden toen per email aan de predikanten gestuurd.

Natuurlijk vraagt deze voor ons blad bewerkte handreiking per situatie om een eigen verwerking. Bovendien gelden de tips ook voor andere perioden in het jaar; als u bijvoorbeeld een bijzondere avond of actie organiseert. Leidende vraag is altijd: wie wil ik daar zien (op die lezing, discussie-avond, zangbijeenkomst, enz.): alleen de eigen gemeenteleden of ook andere belangstellenden? Als u vragen hebt, onzeker bent of gewoon wilt laten lezen wat u zou willen publiceren:
r.foppen@vpkb.be.

1. Sommige gemeenten organiseren een **kerstzangavond**. Misschien organiseert u in de gemeente – buiten de kerkdienst – ook wel iets bijzonders, waar u graag plaatselijke bekendheid aan wilt geven. De kersttijd leent zich prima voor wat extra publiciteit, want de krantenmakers en adverteerders houden van “kerstsfeer” en die kunt u gratis leveren. Vergeet nooit dat de media en u elkaar nodig hebben.

2. In veel plaatsen zijn er lokale **huis-aan-huis bladen** op commerciële basis. Dat wil zeggen, dat deze bladen bestaan vanwege de vele annonces en niet of nauwelijks (dure) mensen in dienst hebben voor de redactionele en journalistieke kant van de krant. In zo’n geval is de krantenuitgever afhankelijk van gratis aangeleverde en aantrekkelijk opgestelde informatie. Na-

tuurlijk kunt u – net als de bakker of autoverkoper – in zo’n krant een kerstadvertentie plaatsen, maar het is goedkoper en het communiceert beter om een klein artikeltje in de krant te krijgen, dat u bovendien ook naar uw gewone (streek)krant kunt sturen.

3. Als u **nog geen contact** met de plaatselijke pers hebt, zoek dan uit bij wie (persoon en - e-mail - adres) u uw artikel kwijt kunt en wat de deadline (sluitingsdatum) is voor het kerstnummer. Denk ook aan de redactie van de lokale radio of de kabelkrant. Persoonlijk contact werkt altijd het beste. Berichten “te vondeling leggen” en maar afwachten, levert vaak teleurstelling op. Aan de andere kant: niet geschoten is altijd mis. Als u er wat meer tijd in kunt steken: het kan nooit kwaad vroegtijdig contact met de plaatselijke media te zoeken en u te laten informeren. Leg in het gesprek wel uw gerichte vragen voor.

4. Houdt uw artikel en de zinnen kort. Vermijdt overbodige informatie die uzelf wel belangrijk kunt vinden, maar waar de buitenwereld echt geen boodschap aan heeft. Durf te schrappen (kill your

darlings) of laat anderen uw bericht inkorten. Schrijf (bij aankondigingen van activiteiten) niet meer dan een derde A4 of 300 woorden. Probeer bij het schrijven **in de huid van de buitenstaander** te kruipen. Roep in de eerste zin nieuwsgierigheid op. Probeer datgene wat u belangrijk vindt in het begin al te zeggen. Wees persoonlijk, niet formeel.

5. Maak van uw artikeltje geen opsomming van activiteiten. Probeer er **één zaak uit te lichten** waar u aandacht voor wil vragen. U gaat bijvoorbeeld een avond traditionele kerstliederen zingen, maar er is ook een kinderkerstfeest en de kerkdienst op eerste kerstdag. Begin uw artikel dan niet met allerlei feiten (“De Verenigde Protestantse Kerk van Kerstvelde, Opendeurstraat 33, houdt een kerstzangavond waar Ds. Dequaadsteniet tevens...enz.”) Opsommingen zijn saai. Teveel informatie communiceert niet.

6. Maak hier een persberichtje van, **met een creatieve kop**. Bijvoorbeeld: “Kerstfeest met de Imam en Glühwein” (gesteld dat uw gemeente contact met moslims heeft). De kop hoeft niet de inhoud te verklaren (want de imam drinkt geen alcohol), maar moet vooral de aandacht trekken en prikkelen tot lezen. Aan het einde kunt u doorverwijzen naar website, (e-mail)adres of telefoonnummer (ook hier: kiezen, niet alles tegelijk). (vervolg blz. 18)

Jezus en de Rabbijnen (3)

Het gebed van Jezus en de rabbijnen

Het 'Onze Vader' ofwel het 'Gebed des Heren' bevat ongetwijfeld de meest bekende woorden van Jezus. Het is ook het belangrijkste christelijke gebed. Opmerkelijk is dat de bewoordingen zich in niets onderscheiden van joodse gebeden uit die tijd. Hoewel de meeste joden en christenen het zich niet realiseren, is het belangrijkste christelijke gebed eigenlijk een joods gebed.

In Jezus' tijd was het gebruikelijk dat een Tora-leraar zijn leerlingen een 'kort gebed' leerde. We horen dat van enkele rabbijnen, bijvoorbeeld Rabbi Eliëzer (± 30-70 n. Chr.). Wanneer men onderweg is in een streek waar gevaar heerst en rovers zijn (op de tijd van het gebed) moet men een kort gebed zeggen. Wat is een kort gebed? R. Eliëzer zegt: *Laat Uw wil gedaan worden in den hoge, en geef zielenrust aan hen die U vrezen, en doe wat goed is in Uw ogen. Gezegend Hij die het gebed verhoort* (Tosefta Berachot 3:7). In elk geval in tijden van nood hoefde men alleen een 'kort gebed' te zeggen, zo blijkt ook uit andere teksten. In rustiger tijden kon men een langer gebed zeggen, al naar gelang de inspiratie van het moment en de bespraaktheid van de bidder. Vanouds was het de gewoonte, driemaal daags zo'n gebed te zeggen, ongeveer op de tijden van het dagelijkse offer in de tempel in Jeruzalem. Die gewoonte wordt al toegeschreven aan Daniël (Dan. 6:11).

Zo kunnen we het bericht in Lucas begrijpen, waarin een leerling aan Jezus vraagt: *'Heer, leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen heeft geleerd'* (Luc. 11:1). Ook Johannes de Doper had zijn leerlingen een gebed geleerd, en hetzelfde wordt aan Jezus gevraagd. Het gebed dat Jezus hem leert, begint als volgt: *'Vader, uw Naam worde geheiligd, uw Koninkrijk kome, geef ons elke dag ons dagelijks brood...'*

Deze tekst is iets anders dan die waaraan wij gewend zijn, die uit Matteüs 6:9-13: *'Onze Vader die in de hemelen zijt, uw Naam worde geheiligd, uw Koninkrijk kome, uw wil geschiede gelijk in de hemel zo ook op aarde, geef ons beden ons dagelijks brood...'* Dit werd de in alle kerken algemeen gebruikelijke tekst. 'Onze Vader die in de hemelen zijt' klinkt ook wat 'officiëler' en is een gebruikelijke aanhef in joodse gebeden. Er worden echter nog meer gebeden aan Jezus toegeschreven die beginnen met zo'n korte aanroep, een enkele maal zelfs in het Aramees: *'Abba, dat is: Vader...'* (Mc. 14:36; Mt. 11:25; Joh. 11:41). Terwijl de Matteüs-versie dus wat 'officiëler' klinkt, lijkt die van Lucas meer de eigen gebedstaal van Jezus te bewaren. Een vergelijkbare taal wordt aan enkele andere joodse leraren toegeschreven. Aan de andere kant is de bede dat Gods wil mag geschieden, direkt verwant aan Rabbi Eliëzers 'korte gebed'.

Tot zover allemaal pais en vree. Maar zo bleef het niet. Er kwam een oorlog van de joden met

de Romeinen, Jeruzalem werd belegerd en de tempel raakte verwoest. Daarmee kwam er ook spanning en verwijdering tussen joden en niet-joden, alsook tussen de meerderheid der joden en de christenen. Rond het jaar 100 was Gamliël, de kleinzoon van de Gamaliël uit Handelingen (5:34; 22:3), de leider van wat nu het 'rabbijnse' jodendom werd. Hij was minder wijs en tolerant dan zijn grootvader, maar zijn autoritaire manier van leiding geven kwam ook wel goed van pas in de verwarde situatie na de oorlog.

Eén van Gamliëls initiatieven was de regel dat iedere jood dagelijks driemaal het 'Achtien-gebed' moet zeggen, een gebed bestaande uit 18 zegenbeden. Eliëzer en anderen protesteerden dat je maximaal een 'kort gebed' mag eisen, maar Gamliëls regel vond op den duur algemene ingang. Hetzelfde gold één van de achttien zegenbeden, waarin gebeden wordt om de bekering van alle 'ketter'. Gamliël liet deze bede zo herformuleren dat ook christenen onder deze 'ketter' werden begrepen. Dit was een van de uitingen van de beginnende breuk tussen jodendom en christendom. Joden gingen driemaal daags het Achtien-gebed bidden, christenen bleven bij het 'Onze Vader'. Voortaan werd de Vader, de Ene, aangeroepen in de joodse gebeden van twee gemeenschappen die steeds verder uiteen zouden groeien.

dr. Peter TOMSON

Geef ze een toekomst

Een nieuw affiche

Bijgaand ziet u de afbeelding van het nieuwe affiche. Een gemeentelid van de gemeente in Vilvoorde heeft dit ontworpen en heeft het gratis aangeboden aan de werkgroep van het project "IK HELP EEN KIND". Wij waren daar erg blij mee! Te meer omdat "Ik help een kind" extra bekendheid en vooral extra financiële steun heel goed kan gebruiken.

De meesten van u kennen dit project wellicht al. Het gaat om een Studiefonds voor jongeren van onze partnerkerk, de EPR, in Rwanda. Vanaf 1997 steunen we al jongeren, waarvan de familie het niet kan betalen. Ook zijn er veel jongeren, die wees zijn en die niemand hebben om voor hen te betalen. Met steun uit dit fonds kunnen jongeren na de basisschool naar een voortgezette opleiding.

Vaste donateurs

In Vlaanderen geven 74 donateurs een bijdrage variërend van 150-250 Euro per jaar aan dit studiefonds. (Dat is het bedrag van de schoolkosten per jaar per jongere.) In Wallonië zijn er 79 donateurs. We ontvangen ook éénmalige giften uit collecten of van individuele gemeentelieden. Soms houden mensen een speciale actie, bij een jubileum bijvoorbeeld.

Een tekort: nog wel!

In januari, bij het begin van het nieuwe schooljaar in Rwanda, zijn we ervan uitgegaan dat we, evenals vorige jaren, ons streefbedrag van

24.000 Euro weer zouden halen.

Op basis van dat bedrag is het aantal jongeren bepaald dat ook dit jaar op onze steun kan rekenen. De teller van de giften stond eind september op 15.634 Euro. Er is dus nog een tekort van 9.000 Euro! Hopelijk zal dit tekort in de komende maanden verdwijnen. We vragen daarvoor ook uw steun en medewerking.

Extra aandacht gevraagd

Wilt u dit studiefonds "IK HELP EEN KIND" nog eens extra onder de aandacht brengen van de kerkenraad, de diaconie en van individuele gemeentelieden? Er worden meer vaste donateurs gevraagd. Wat zou het fijn zijn als dat er eens 100 zouden kunnen worden in Vlaanderen! Maar elke gift is natuurlijk altijd welkom! De affiche kan bij uw extra actie goed van pas komen. De affiches waren beschikbaar op de beide districtsvergaderingen in oktober jl. We hopen dat uw afgevaardigde er één heeft meegenomen. Als dat niet het geval is bel of mail naar Greet Heslinga. Zij zal ervoor zorgen dat u z.s.m. een affiche ontvangt. Wij vragen u om het affiche goed zichtbaar in uw kerkgebouw op te hangen.

Tweede Nieuwsblad

Eind oktober is ook het tweede Nieuwsblad verschenen met meer informatie over "Ik help een kind". Alle donateurs ontvangen een exemplaar. Ook naar elke gemeente en info-afgevaardigde wordt een exem-

plaar gestuurd. Elke gemeente kan meerdere exemplaren aanvragen. Het Nieuwsblad wordt ook via de mailpost verstuurd. Bovendien staat het op de website van de VPKB. Op de synodevergadering in november a.s. zijn er ook folders beschikbaar.

Namens de werkgroep "Ik help een kind" alvast hartelijk bedankt voor uw steun en medewerking.

Greet HESLINGA

Tel. 02-767 70 88

E-mail greetheslinga@skynet.be

Giften te storten op:

125-9302045-30 van
Protestantse Solidariteit
o.v.v. 'Ik help een kind'
(fiscaal attest vanaf 30 Euro)

Contactadres: Jean Lenders,
tel. 03-666.24.99

E-mail: ikhelpeenkind@vpkb.be

Een gemeente stelt zich voor: Evangeliekerk Dendermonde

Historisch overzicht

Reeds vanaf 1538 vinden we in de rekeningen van de Dendermondse baljuws sporen terug van protestantse invloeden. Enkele decennia later kreeg onze stad zelfs meerdere keren bezoek van de gevreesde inquisiteur Pieter Titelmans. Met zijn rondreizende rechtbank bleek deze beruchte geloofsvervolger onverbiddelijk, zeker toen na 1560 de meest militante protestanten ook publiek wilden gaan preken. In Dendermonde gebeurde dit naar aanleiding van “verdachte” rederijkersspelen.

In 1566 ontsnapte Dendermonde zelf aan de beeldenstorm. In het Wetterse echter, dat toen bij het Land van Dendermonde behoorde, werden wel “kerken gebroken”, zodat ook bij ons de Raad van Beroerten optrad met confiscaties en terechtstellingen. In datzelfde jaar 1566 vergaderden in Dendermonde enkele vertegenwoordigers van de hoogste adel, onder wie Willem van Oranje en de graaf van Egmont, in het kader van het befaamde Eedverbond der Edelen. Aan deze ontmoeting wordt tot de dag van vandaag herinnerd door een schilderij in de hal van het stadhuis van Dendermonde. Dit Eedverbond der Edelen bood aan Margaretha van Parma een smeek-schrift aan tot schorsing van de inquisitie.

In de daaropvolgende tijd bleef Dendermonde trouwens van grote diplomatieke betekenis als frequente ontmoetingsplaats tussen enerzijds Willem van Oranje en anderzijds de stad Gent die sedert 1578 de onbetwiste leider was van de reformatie in de Zuidelijke Nederlanden.

In de periode 1568-1578 wordt het strategisch belangrijke Dendermonde getuige en vooral slachtoffer van allerlei militaire schermutselingen. De stad werd telkens weer zwaar geplunderd en wisselde herhaaldelijk van kamp. Het hoogtepunt hierbij was zeker het “Calvinistisch Bestuur” in Dendermonde gedurende de jaren 1579-1584. Daaraan kwam een einde in 1584 met de inname van de stad door Farnese.

Vanaf de 18e eeuw heeft Dendermonde als Barrièrestad opnieuw een openlijke protestantse gemeente, dankzij de aanwezigheid van een militair garnizoen. Na 1782 wordt de op last van het stadsbestuur gebouwde kerk opnieuw afgebroken.

Tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden kent de gemeente een heropleving. In 1820 wordt zelfs een nieuw kerkgebouw ingehuldigd door de predikant van Gent. Tijdens de Omwenteling van 1830 worden echter alle eredienstvoorwerpen door een paar heethoofden verbrijzeld en zat de gemeente opnieuw zonder huisvesting. Maar zelfs zonder lokaal weten ze zich te handhaven zodat de vertegenwoordigers van de Dendermondse gemeente de stichtings-oorkonde van de Synode mee kunnen ondertekenen. Daarna valt het echter stil in protestants Dendermonde. Er wordt wel wat gecolporteed, maar zonder kerkstichting.

In 1924 wordt door de Stads- en Landsevangelisatie Silo het colportagewerk systematisch voortgezet. Op 22 augustus 1926 wordt dan het Evangeliehuis in de Mechelsestraat nr. 31, officieel in gebruik genomen. Het is deze datum die als

stichtingsdatum van de huidige gemeente wordt beschouwd. Uit dit historisch overzicht blijkt de hardnekkige vastberadenheid van de Dendermondse protestanten die zich doorheen de eeuwen steeds rechthielden aan Gods Woord en Gods hulp. Het bijbelcitaat op de voorgevel van het kerkgebouw illustreert eveneens dit vertrouwen op God: *“God laat niet varen het werk dat Zijn handen begon”*.

Vandaag

In dit kerkgebouw op de hoek van de Lindanusstraat en de Oude Vest wordt elke zondagmorgen een eredienst gehouden waarin de Bijbel als Gods Woord centraal staat. Aan-sluitend is er een koffietafel waarop iedereen welkom is. Maar niet alleen op zondagmorgen is er beweging in ons kerkgebouw. Door de week gaan er ook andere activiteiten door zoals bijbelstudie, zangkoor-repetities, dameskring, bidstond, ... En natuurlijk mogen we ook onze concertavonden, infonamiddagen en opendeurdagen niet vergeten waarmee we steeds weer, net zoals in de vorige eeuwen, proberen om de Dendermondse bevolking met het evangelie in contact te brengen. Daarmee is de cirkel rond want zoals Titelmans in de 16^e eeuw vaststelde: *“Gij leeft met elkaar in vrede, liefde en eendrachtigheid, wat zeer goed is, gij staat elkaar bij in uw nood en benauwenis en zijt bereid uw leven te geven voor elkaar, hetgeen ook zeer goed is, ik kan daar niets tegen zeggen”*, zo is het ook vandaag voor ons nog zeer belangrijk om binnen en buiten de gemeente “om te zien naar elkaar”.

Chris DE PAUW

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Voorstelling Who's Who

Ererector Boudin werkte de afgelopen maanden naarstig aan een protestantse *Who's Who*. Dit werkstuk is inmiddels voltooid en de voorstelling zal plaatsvinden op woensdag 16 november 2005 te 18u., lokaal A 2, in de Faculteit, waarna een receptie zal gegeven worden. Die woensdag zal de tentoonstelling uitzonderlijk open zijn van 17u.30 tot 19u.30.

Tentoonstelling 175 jaar boeken

Dr. Boudin organiseerde samen met een werkgroep en Eliane Grce, de onvolprezen bibliothecaresse van de FPG, ter gelegenheid van 175 jaar België een tentoonstelling onder de titel *175 boeken over het Belgisch Protestantisme*. De tentoonstelling wordt gehouden in de Aula van de Faculteit van maandag 14 november tot en met zaterdag 19 november 2005. Toegang van maandag tot vrijdag van 10u. tot 12u. en 14u. tot 16u. Op zaterdag 19 november 2005 is ze alleen toegankelijk van 10u. tot 12u.

Reünie 2004

Achter de reünie van de Nederlandstalige afdeling van de FPG van vorig jaar kon definitief een punt worden gezet vanwege de presentatie van 'het herinneringsboek met impressies van de reünie ter gelegenheid van het 50-JARIG JUBILEUM van de UFPG. Brussel, 12 juni 2004'. Ds. Greet Heslinga, zelf een oud-student van de Faculteit en lid van de commissie die de reünie mogelijk maakte, verzamelde foto's en allerlei ander materiaal. Zij schreef verbindende teksten en

overhandigde dit unieke herinneringsboek aan rector Willems tijdens de opening van het academisch jaar 2005-'06 op donderdag 6 oktober jl. Het zal worden toegevoegd aan het archief van Prodod en kan op aanvraag worden ingezien.

Analecta Bruxellensia 10

De 10^e aflevering van *Analecta Bruxellensia*, het jaarboek van de FPG, rolde onlangs van de persen dankzij de inzet van Peter Tomson, de eindredacteur. Deze editie is niet alleen bijzonder omdat het het 10de nummer is, maar ook omdat het o.a. een dossier bevat met de teksten die werden uitgesproken tijdens het symposium 'Bijbelvertalen voor de 21^e eeuw', het wetenschappelijk onderdeel van de reünie van 12 juni 2004. In dit dossier zijn bijdragen opgenomen van Antoon Schoors, Klaas Smelik, Benno Barnard, Barbara Leijnse, Jurjen Wiersma en Jan de Vlieger. Willy Willems schreef een In Memoriam Marcel Hanappe (1930-2005), de bevlogen en bewogen pedagoog, die veel studenten de weg wees naar het protestantse godsdienstonderwijs, en helaas overleed op 17 juni 2005.

Een exemplaar wordt u toegestuurd voor € 12,50, inclusief verzendkosten.

Dit bedrag kan worden overgemaakt op PCR 000-1048148-63 voor België of op Postbanknummer 793.75.80 voor Nederland, t.n.v. J.J. de Lange, Bollandistenstraat 40, B-1040 Brussel, onder vermelding van 'Analecta 10'.

Promotie Luther en de Joden

Op donderdag 10 november 2005 (om 14u00 in de aula van de SoW-

kerk aan de Nieuwe Graanmerkt 8, 1000 Brussel) promoveert drs. René Süß (Amsterdam) op een onderzoek met als titel '*Daarom nu en voor altijd : weg met hen ! Over de Joden en hun leugens (1543). Luthers theologisch testament*'. De promovendus stelt onder meer vast, dat reformator Luther en dictator Hitler elkaar over de eeuwen heen de hand reikten in hun mateloze en obsessieve Jodenhaat : 'Daarom nu en voor altijd : weg met hen !' Beiden verlangden naar een 'Judenreine' wereld. Hitler schermde bij verschillende gelegenheden met zijn favoriete driemanschap, t.w. Frederik de Grote, Luther en Wagner, drie helden van het volk, vurige pleitbezorgers van de nationale, Duitse zaak, en antisemieten.

Promotor is prof.dr. J. Wiersma.

Een promotie is een openbare gelegenheid en staat open voor het publiek.

Contact

De eigen website is te vinden op <http://protestafac.ac.be>.

Het emailadres is info@protestafac.ac.be.

FACULTEIT VOOR
PROTESTANTSE
GODGELEERDHEID
Secretariaat: mevrouw Anne Joué
Bollandistenstraat 40
B-1040 BRUSSEL
(bij metrohalte Merode,
Montgomery of Thieffry + 5
min. te voet)
Tel.: 02-735.67.46
Fax.: 02-735.47.31
e-mail ufpg@vpkb.be

Protestantse Solidariteit

Uw NGO voor ontwikkelingshulp

Hartelijk dank aan allen die onze oproep ten voordele van de slachtoffers van de Tsunami in Azië beantwoord hebben. Wij hebben al **meer dan 12.000 €** ontvangen. Wij ontvingen verdere info over de projecten van onze partnerorganisaties. Het is moeilijk om doeltreffend noodhulp te bieden in de acute fase en wij hebben daarom beslist om **wederopbouwactiviteiten** te ondersteunen, die in een tweede fase worden ondernomen. Onze partnerorganisaties werken nu concrete projecten uit, waarvan wij er één uitkiezen voor ondersteuning. We zullen eveneens proberen een projectvoorstel in te dienen bij de Belgische Overheidsdienst Buitenlandse Zaken om iets op grotere schaal te kunnen realiseren. Nogmaals hartelijk dank voor uw vrijgevigheid, wij houden jullie via het « Bulletin » op de hoogte.

De catastrofe in Azië zou de noden in Afrika volledig op de achtergrond kunnen plaatsen. Daarom doen wij de oproep om de **strijd tegen AIDS in Afrika** niet te vergeten. Protestantse Solidariteit blijft rechtstreeks in verschillende AIDS-projecten aan het werk in Centraal- en West-Afrika.

Eric JEHIN

Marsveldstraat 5

B-1050 Brussel

Tel. + 32 2 510.61.80

Fax + 32 2 510.61.81

e-mail solidarite.protestante@skynet.be

Rekening 068-066 90 10-28

(Giften vanaf Euro 30 zijn fiscaal aftrekbaar)

Column

Een nieuwe wereld...

De afgelopen weken stond ze me weer trouw op te wachten aan de ingang van onze supermarkt: klein van postuur, mager en enigszins gebogen, wat vermoeid naar voren geleund. Haar vlassige haren bewegen licht op en neer als de schuifdeuren opengaan, haar lange zwarte rok beweegt mee. Om haar heen de vertrouwde attributen die haar komst jaarlijks vergezellen: grote oranje pompoenen met grijnzende gezichten, dikke zwarte spinnen met harige kriebelpoten, en haar onafscheidelijke metgezel de zwarte kat. De heks was weer terug om het jaarlijkse Halloween-feest luister bij te zetten.

In mijn kinderjaren las ik graag sprookjes en boeken waarin een magische sfeer hing. Er werd een wereld getoverd die reëel leek, maar die er tegelijkertijd niet kon zijn. Een wereld waarin dingen mogelijk waren die in het echte leven onbestaanbaar waren. En af en toe passeerde dan natuurlijk ook een heks, bedrieglijk gelijkend op die aan de ingang van de supermarkt. Aan haar uiterlijk zichtbaar dat je enge dingen van haar kon verwachten. En overduidelijk niet bestaand, of hoogstens afkomstig uit een oeroud verleden.

Nog altijd lees ik graag jeugdboeken die een andere, nieuwe wereld voortoveren. Wat me opvalt in deze boeken is echter wel dat er iets veranderd lijkt te zijn: Die 'andere wereld' is steeds reëler geworden en de personen waar het over gaat zijn levensecht. Jonge meisjes leven hun normale leven en komen ineens tot de ontdekking dat er een realiteit is naast de zichtbare; jongens merken dat ze over krachten beschikken die niet 'normaal' te noemen zijn. In deze boeken vechten zij zich een

weg door de ontredde van deze ontdekking en vinden uiteindelijk rust door deze 'tweede' dimensie te aanvaarden en te leren gebruiken. Ze leren dat niet op een toveracademie, zoals de bekende Harry Potter doet, nee het gaat veel gewoner toe, met behulp van wijze vrouwen in hun omgeving die hen inwijden in de geheimen van de nieuwe wereld.

Twee weken geleden hoorde ik zo een 'wijze vrouw' in een radio-interview. Ze had een nieuwe bestseller voor jongeren geschreven over het leven van zigeuners, omdat zij de oude natuurgodsdienst van Europa nog in de meest zuivere vorm zouden hebben bewaard. Deze heks wil met haar boek nieuwe impulsen geven aan de terugkeer van deze godsdienst. Ik voor mij geef de voorkeur aan mijn heksen van vroeger. Eng waren ze, dat wel, maar zij kwamen overduidelijk uit een duister verleden. Anders is dat met de heksen van nu. Zij willen ons, en vooral onze kinderen meenemen naar een nieuwe wereld gebaseerd op een oeroud geloof. Geloof in de krachten van de natuur, en de kracht in onszelf.

Ik wil mijn kinderen ook meenemen naar een nieuwe wereld: één 'waarin vrede en gerechtigheid wonen zal', waar wij 'wandelen in het licht'.

Ina HANSUM

“Meer dan een lied”

Tentoonstelling Bijbel en Psalmboeken

Protestantse Kerk Boechout

10 - 27 november 2005

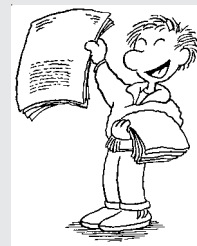
De Protestantse Kerk van Boechout en de plaatselijke afdeling van het Davidsfonds hebben een aantal activiteiten georganiseerd rond de Psalmen. In het kerkgebouw van de Protestantse Kerk, O.L.V.-plein zal van 10 - 27 november 2005 een tentoonstelling te bezichtigen zijn over **Bijbel en Psalmboeken van Middeleeuwen tot heden**. Samen met diverse kunstwerken over het onderwerp en curiosa is deze tentoonstelling uniek. Tijdens deze periode vindt een aantal culturele manifestaties plaats. De tentoonstelling is dagelijks te bezoeken van 14.00u. – 16.00u. of op afspraak (op maandag gesloten)

Programma van de nevenactiviteiten:

- Donderdag 10 november, 20u. Protestantse Kerk Boechout : Opening van de tentoonstelling na de feestrede van Gerard Bodifée “*Het religieuze verlangen*”. De avond zal muzikaal omlijst worden door zang van A. Malinsky (Synagogale traditie), ‘Schola Gregoriana Feminea’ o.l.v. Myriam Vervoort (Gregoriaanse traditie) en Ellen Loos & Greet Hulsman (Reformatorische traditie). Een receptie na afloop is voorzien, toegang gratis.
- Dinsdag 15 november, 20u. Protestantse Kerk Boechout. Lezing: *Bidden met de Psalmen*. Oecumenische gespreksavond i.s.m. de parochie Pius X, Wilrijk rond de Psalmen. Inleider: dhr. G.J. Buitink. Bezichtiging van de tentoonstelling is mogelijk, inkom: gratis.
- Vrijdag 25 november, 20u. Cantate-concert in de kerk St.Laurentius, Hove (centrum). Het Antwerps Collegium Musicum onder leiding van Willem Ceuleers brengt twee Bach Cantates (BWV 51 & 127) en een Cantate op Psalm 84 van W. Ceuleers. Presentatie Dick Wursten.
- Zaterdag 26 november, 15.00u. Sing In, Zangmiddag in de Protestantse Kerk van Boechout. Een inspirerende middag voor koorleden, zanglustigen en belangstellenden van het (nieuwe) kerklied o.l.v. Ignace Thevelein (Bisdóm Brugge). Uw gastheer is Mon Van Hoof. Inkom gratis

Aan de uitgang zal bij alle activiteiten een mandje staan voor giften ter bestrijding van de onkosten.

Voor info en reservaties kunt u terecht bij: G. Schouten, tel.: 03/454.40.14 e-mail: truus.schouten@belgacom.net

Wijzigingen jaarboekje

Pg. 17 Seraing-Haut :
faxnr. G.Quenon schrappen

Pg. 18 Spa en Verviers
Laoureux :
consulent : Pr. G.Quenon

Pg. 19 Anderlecht/F:
consulent : Pr. Utumba

Pg. 34 Toevoegen :
Marc Lombart –
Rue Gatti de Gamond 30/9
Tel. 02/377.66.57

Pg. 56 Coördinatie Administratie
en Financiën –
faxnr. P.Delavignette schrappen

Pg. 86
Michelle Degryse :
michellefdd1@hotmail.com

E.Delen : edwin.delen@telenet.be

K.Depoortere :
k.depoortere@vpkb.be

J.-C.Diez : jc.diez@skynet.be

Ph. Fromont :
ph.fromont@skynet.be

M.Lenders :
mhlenders@tiscali.be

E.Mbayo : e.mbayo@epub.be

Dick Wursten : dick@wursten.be

Agenda

November 2005

- 05 Synodale raad
Brussel
- 10 Het Thora-leerhuis
Antwerpen-Noord
- 24 Het Thora-leerhuis
Antwerpen-Noord
- 26 Synodevergadering
Brussel-SOW
- 26 Muzikale Avondgebeden
Antwerpen-Oost

Aankondiging

Nationale ontmoetingsdag van de Wereldgebedsdag

“Tekenen der tijd”

*maandag 7 november van 9.30 uur – 13.00 uur
in de Botanique-kerk (Bischoffsheimlaan 40, 1000
Brussel).*

Wij hopen op een vruchtbare ontmoeting om :

- u enthousiast te maken om een viering in uw gemeente te organiseren;
- de liturgie van 3 maart 2006 voor te bereiden: *Tekenen der tijd*;
- kennis te maken met het land van de vrouwen die deze liturgie voorbereiden: Zuid-Afrika;
- samen met u de financiën van de Wereldgebedsdag België te bekijken
- nieuws te horen van de Europese ontmoeting deze zomer in Straatsburg
- materiaal te bestellen of aan te schaffen.

Iedereen is welkom op deze bijeenkomst die de Wereldgebedsdag een warm hart toedraagt: jong en oud, mannen en vrouwen, Nederlandstalig of Franstalig!

*Voor nadere informatie kunt u terecht bij: Judith van Vooren (tel 02/251 39 45) of
judith.van.vooren@skynet.be*

De genoemde brochure in het artikel
van dr. J.J. de Lange op blz. 4

Praten ‘over’ of elkaar ontmoeten? Het ‘homofiliegesprek’ in de gemeente

Bij ons thuis zijn ze allemaal getrouwd kunt u lenen uit de boekenkast
van het Volwassenenvormingswerk.

Neem hiervoor contact op met Volwassenenvormingswerk
VPKB.

Ook voor andere vragen rond de organisatie van een “homofilie-
gesprek” in de gemeente, of andere vormingsavonden kunt u
een beroep op ons doen.

Tel. 02/510. 61.62 of vwerk.vpkb@skynet.be

“De eerste protestanten in de Lage Landen. Geloof en heldenmoed”

J. Decavele

[Uitgegeven door Davidsfonds Leuven (2004), 310 pg, ISBN: 90-8526-100-7]

Johan DECAVELE, doctor in de geschiedenis en departementshoofd Cultuur van de stad Gent, is dé kenner van de religieuze geschiedenis van de Nederlanden in de zestiende eeuw. Hij heeft tal van publicaties over dit onderwerp op zijn naam staan. Met zijn nieuwste boek wil Decavele de detailstudie overstijgen en de geschiedenis van het protestantisme in Vlaanderen bij een groter publiek bekendmaken. Hij doet dit door verhalen te vertellen over mensen die in de eerste helft van de zestiende eeuw door de bijbel en de nieuwe inzichten van Luther werden gegrepen. Daarbij put hij rijkelijk uit bronnenmateriaal (brieven, oorkonden, getuigenverhoren, enz.) die hij met een vlotte vertelstijl aan de lezer voorlegt. Feiten en bronnenonderzoek zijn het sterke punt van dit boek. De grote verdienste van de auteur is dat hij zestiende eeuwse brieven en verslagen goed leest en uitgebreid citeert. De 15 hoofdstukken vormen aparte verhalen en kunnen los van elkaar worden gelezen.

Geschiedenis als feit

De historische wetenschap buigt zich reeds enkele decennia over het probleem of geschiedschrijving een objectieve opsomming van feiten dan wel het aanduiden van grotere verbanden is. De auteur laveert tussen beide visies met een voorkeur voor feitenmateriaal. Decavele is geen beeldenstormer.

De klassieke driedeling (consecutieve golven in de evolutie van het protestantisme in Vlaanderen: lutheranisme, dopersen en calvinisten) zijn door recente historici achterhaald. In het eerste hoofdstuk (algemeen overzicht) houdt Decavele zich echter aan deze driedeling, zij het met nuancering. Hij wijst op de centrale rol van Antwerpen als metropool van de Lage Landen in de zestiende eeuw bij de verspreiding van het protestantisme. De verbanden tussen ideologische, economische en politieke tendenzen die de hedendaagse Angelsaksische visie toelaat de Reformatie te kenmerken als een revolutionaire volksbeweging zijn niet aan de auteur besteed. In die zin vormt het werk een trefende illustratie bij het klassieke doch ‘niet feilloze’ *De geschiedenis van het protestantisme in Vlaanderen* door E. Pichal (1975) en het gedegen *Antwerpen in de tijd van de Reformatie* door G. Marnef (1996).

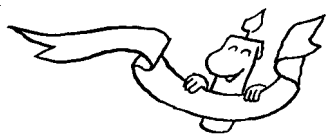
Kunstenaars en intellectuelen...

Decavele wijst als oorzaak voor de snelle verspreiding van het gedachtengoed van Luther in de zestiende eeuw de drukpers aan. Meer en sneller dan in voorgaande eeuwen mogelijk zou zijn geweest konden geletterden in kloosters en onderwijzers in scholen kennis nemen van de ideeën van de Augustijner-monnik uit Wittenberg. Brandstapels waren aanvankelijk bestemd voor boekverbranding en werden als een

heus schouwspel georganiseerd. Toen twee monniken uit Antwerpen in 1523 op de Grote Markt te Brussel werden verbrand was een grens overschreden. Het waren kunstenaars en intellectuelen uit Brussel die als getuigen op de Grote Markt het belang van dit moment konden inschatten. Met het verhaal over Bernard van Orley, Pieter de Panne-maker en het ‘select clubje Luther-aanhangers in Brussel’ toont Decavele aan dat de ketterbestrijding bij de lagere clerus wel degelijk gelukt is. Kunstenaars en intellectuelen slaagden er beter in zich verborgen te houden of zelfs op de brandstapel hun overtuiging af te zweren om nadien onder te duiken en verder te ijveren voor de Hervorming. De nieuwe denkbeelden omtrent liturgie en Avondmaal waren voor de-zie mensen gesneden koek. ‘Geloof jij dat de Heer in een stukje brood komt?’ vroegen ze aan elkaar.

Tien mediatips voor de kersttijd (vervolg)

7. Een **foto** erbij (repetitie kinderen, de dominee en imam) is “de krent in de pap” – de smaakmaker - van de krant. Beelden zijn sterker dan woorden.

8. Let op de timing. **Te vroeg is niet goed, te laat heeft geen zin.** Stuur het een kleine week voor de sluitingsdatum (deadline) weg, tenzij u al weet dat het een vol nummer wordt en men een editie eerder wel kan en wil plaatsen. Houdt er rekening mee, dat de deadlines per medium verschillen. Bij een weekkrant ligt het anders dan een dagblad. Ook lokale TV werkt vaak met week-programmering. Een briefje met een vooraankondiging of een telefoontje een maand van te voren is niet overbodig.

9. Verzendt het als persbericht (per e-mail en per gewone post) met een **apart kort briefje** met briefhoofd, waar op te zien is wie u bent voor het geval men contact wil opnemen.

10. Wees **niet teleurgesteld** als het bericht niet opgenomen werd. Probeer later na te gaan waarom het niet gelukt is. Te lang? Te weinig informatie en te veel een poging tot gratis advertentie? Probeer een volgende keer opnieuw: nogmaals, niet geschoten is altijd mis.

Rund FOPPEN,
mediaconsulent VPKB
r.foppen@vpkb.be

Boekbespreking

Neen, in geloof ontvang je het lichaam van onze Heer in de geest! was het antwoord. ‘De mis mag dus terecht *mis* worden genoemd’, grapte Nicolaas van der Elst, ‘want het is gemist en het is allemaal een geldzaak.’ Nicolaas, die als ‘rijk student’ in Leuven was ingeschreven, stierf op 35 jarige leeftijd te Leiden in voorarrest(!?).

...en edellieden

Uitzonderlijk goed gedocumenteerd zijn de hoofdstukken over Jan van Utenhove en de Calvinistische Republiek te Gent. Utenhove was de zoon van ridder Ryckaert die in 1516 ‘voorschepen’ (dit is burgemeester) van Gent was. Neef Karel was huisgenoot van Erasmus en verkondigde een soort ‘salon-protestantisme’ wat voornamelijk neerkwam op samen de bijbel (en andere boeken) lezen en discussiëren. Ze waren doordrongen van het gevaar van een al te snelle overgang van denkbeeld naar (revolutionaire) actie en de dreiging dat de Reformatie zou omslaan in een gewelddadige volksbeweging. Erasmus is een aristocratische geleerde gebleven en was geen hervormer. Niet zo voor Jan Utenhove. Op zijn landgoed te Roborst liet de edelman toneel opvoeren. Hij recruteerde acteurs en auteurs in de streek rond Oudenaarde (zoals Pieter Scudematte die later stukken schreef voor de rederijderskamer ‘De Olijftak’) en stimuleerde op deze wijze de verspreiding én repressie van de Hervorming in de Vlaamse Ardennen. Utenhove vluchtte via Duitsland en Straatsburg naar Londen waar hij de vluchtelingenkerk organiseerde. Later heeft hij vanuit Polen samen met Johannes a Lasco geijverd voor de invoering van de Reformatie in Vlaanderen. Geweld was evenwel onafwendbaar geworden. Decavele citeert een brief van de calvinisti-

sche kerkenraad van Gent gericht aan het consistorie van de Nederlandse vluchtelingenkerk te Londen. Hembyze had na een putsch een calvinistisch bewind te Gent gevestigd. Afspraken, vastgelegd in de Pacificatie (1576), werden met voeten getreden. In het calvinistische Gent ging men over tot publieke predikaties, vervolgingen, gevangenname en terechtstelling van religieuzen. Kerken werden ingenomen en op de brandstapels stierven jonge monniken. De Reformatie liep uit de hand door een aantal ‘radicale driftkickers op zendingstocht voor het calvinisme’. Ook medestanders werden niet gespaard. De principieel pacifistische mennonieten werden (zonder succes) overgehaald om radicalere standpunten in te nemen.

Het boek van Decavele is lezenswaardig. De bronnen laten echter toe om iets dieper te graven en een aantal verbanden bloot te leggen. Nu blijven vele vragen onbeantwoord zoals de verbinding tussen ideologie en godsdienst of hoe geloof in verdraagzaamheid omslaat in gewelddadige onverdraagzaamheid en de verbinding tussen kunst, kennis en kapitaal of hoe godsdienstige omwentelingen minder samengaan met persoonlijke dan wel maatschappelijke tendenzen. *De eerste protestanten in de Lage Landen* biedt genoeg stof tot nadenken. Lezen is de boodschap!

Ds. Johan TEMMERMAN

In Memoriam : J.N. DE JONGE

Op 6 september is ds J.N. (Jean) de Jonge in de leeftijd van 74 jaar overleden te Montbéliard (Fr) waar hij sinds zijn opruststelling verbleef. Hij was sinds enkele jaren ziek. Toch kwam zijn overlijden onverwacht. Hij was de oudere broer van Jaap en Ida de Jonge.

Ds. de Jonge studeerde theologie aan de Franstalige sectie van de Protestantse faculteit voor Godgeleerdheid in Brussel, in Lausanne en in Genève. Hij werd in 1959 predikant in Knokke waar hij de Nederlandstalige gemeente diende. In de daarop volgende jaren werd hij

gemeente-predikant te Genève in Zwitserland. Tijdens een pastorale loopbaanonderbreking werkte hij als leraar in het bankwezen. In 1979 werd hij beroepen door de VPKB-gemeente te Verviers-Laoureux.. Daarna diende hij nog de gemeente te Mons-Ghlin. Op 16 mei 1993 deed hij zijn intrede in de Silogemeente te Brussel-Laken waar hij predikant was tot aan zijn op rust stelling in 1996. Hij zetelde enkele jaren als districtsafgevaardigde voor het district Luik in de synodale raad van de VPKB.

Zijn echtgenote, Michèle de Jonge, studeerde eveneens theologie aan

de Franstalige sectie van de F.P.G. en was o.a. predikant in de Franstalige VPKB-gemeente Brussel-Botanique.

Ds. de Jonge had uit een eerste huwelijk drie dochters, die met hun resp. gezinnen in Zwitserland wonen.

De crematie en nagedachtenisdienst te Montbéliard vond in familiekring plaats op 9 september 2005 te Montbéliard.

In Memoriam : R.M.PICHAL

Op 29 september 2005 is overleden mevrouw Rose-Marie PICHAL. Zij was 79 jaar oud.

Rose-Marie PICHAL was de dochter van Edouard Pichal en Anne Verrey uit Lausanne in Zwitserland. Dit predikantsechtpaar was na drie jaar in Quaregnon gestaan te hebben, in 1928 naar Gent verhuisd. Haar moeder had zich ook de moeite getroost, degelijk Nederlands te leren om haar echtgenoot in zijn ambt zo veel mogelijk bij te staan. Opgegroeid in een gezin, waar het dienen van de naaste een natuurlijke aanleg was, liep zij school in de Gaspard de Cologny school en het Gentse Meisjeslyceum.

Zij studeerde sociologie, waarmee heel haar verder loopbaan verbonden zou blijven. Als gediplomeerd sociaal assistente, nam zij de functie van secretaresse van de *Young Women Christian Association* aan. Zo werkte zij in de YWCA te Gent en tevens in de YWCA te Antwerpen van 1948 tot 1955.

Daarna nam zij een nieuwe uitdaging aan nl. in het kader van de Belgische-Congolese YWCA een netwerk *Foyers de jeunesse* op te zetten in Belgisch-Congo.

Naar aanleiding van de strubbelingen in Congo keerde zij terug naar België. Er werd haar gevraagd of ze een curriculum vitæ kon opstellen voor een anonieme werkgever. Hierin liet ze geen enkele twijfel bestaan over haar protestantse levensbeschouwing : vader synodevoorzitter; aanbevelingen van Jean Rey en van Elizabeth Palmer, secretaris-generaal van de YWCA. Bleek achteraf dat zij zou voorgesteld worden aan Koningin Fabiola, die personeel zocht voor haar sociaal secretariaat. Ze vervulde deze functie van maart 1961 tot november 1996 en leerde Spaans om de correspondentie, gericht aan Hare Majesteit, te kunnen begrijpen.

Rose-Marie gaf haar ontslag om cursussen aan het *Centre de formation du Service social* te volgen, maar bleef

één dag per week ten dienste van het secretariaat van de Koningin. Daarna werd ze aangenomen door het Hoger Instituut voor Sociale Wetenschappen, waar zij tot taak kreeg om de studenten in praktijkwerk specifiek in ontwikkelingslanden, te volgen.

Daarna nam ze een functie aan op het Sociaal en Diaconaal Secretariaat van de Wereldraad van Kerken in Genève.

Eens met pensioen, wilde ze zich ook verder inzetten. Zo werd ze o.a. vice-voorzitter van de bestuursraad van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel.

De uitvaartdienst vond plaats op vrijdag 7 oktober 2005.

H.R. BOUDIN

Advertentie

Protestantse Solidariteit zoekt een financieel beheerder

Functie

- Algemene boekhouding (dagelijkse verrichtingen, trimestriële situatie, balans en resultaatrekeningen, analyse, opvolging en budgetcontrole,...)
- Opstellen van het budget
- Financieel beheer van de projecten en financiële verslagen
- Operationeel beheer van projecten
- Bezoek op het terrein

Profiel

- Goede kennis van de algemene boekhouding (universitaire of

hogere studies economie/handel)

- Kennis van informatica (rekenbladen en boekhoudsoftware)
- Ervaring inzake beheer van ontwikkelingsprojecten
- 2 jaar ervaring in een land uit het Zuiden
- goed analytisch inzicht
- ervaring DGOS is een pluspunt
- NL - FR - ENG
- Nauwgezet en strikt

Contract

bediende voltijds (38h/week), onbepaalde duur
Tewerkstelling: Marsveldstraat 5 te Brussel

Proefperiode: 6 maanden

Afsluiting van de kandidaturen:
10 november 2005

Kandidaturen terugzenden naar :
Dhr. Eric JEHIN
Protestantse Solidariteit
Marsveldstraat 5 – 1050 Brussel
e.jehin@epub.be
www.protestanet.be/solidarite-protestante

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie maand jaar

Radio:

telkens op woensdag op VRT/Radio 1 om 19.12u. (productie : Frank Marivoet)

09 november	Mens voor de mensen zijn:
geweldloze communicatie
23 november	Kerk en samenleving :
actualiteitsmagazine
30 november	Mens voor de mensen zijn:
anders dan anderen

TV-Erediensten:

op zondag op één om 10.00 uur (productie : Lena Demeester)

20 november	vanuit de Protestantse Kerk Antwerpen-Oost
Voorganger : ds. D. Wursten |
|-------------|---|

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002, 3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Foto's op de voorpagina van links naar rechts en van boven naar beneden :

- William-Tyndale Silo (Vilvoorde)
- William-Tyndale Silo (Vilvoorde)
- Antwerpen-Oost
- Brugge
- Mechelen-Zuid
- Gent-Rabot
- Horebeke
- AKV 2004 (Baudour)
- SOW Brussel
- Antwerpen-Noord